

ANADOLU ÖĞRETMEN LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN UYGULAMALARI İZLEME ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ VE BU ETKİNLİKLERİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ

*Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ**

*Elif CÜRO***

ÖZET

Öğretmenlik mesleği toplumda önemli bir yere sahiptir, çünkü öğretmenler bireyleri gelecek için yetiştirip onları geleceğe hazırlamaktadırlar. Bir ülkenin gelişmesi büyük oranda iyi yetişmiş bireylere bağlıdır. Geleceğin kuşaklarını yetiştiren kişiler olarak öğretmenler bu görevi yerin getirmektedirler. Bu anlamda nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi önem kazanmaktadır. Anadolu Öğretmen Liseleri öğretmen yetiştiren fakültelerin kaynağını oluşturmaktadır. Uygulamaları İzleme Etkinlikleri Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerini öğretmenlik mesleğine hazırlamak için yürütülen derslerden biridir. Bu ders ne kadar iyi düzenlenir ve yürütülürse, öğrenciler mesleğe o kadar iyi hazırlanacaktır. Nitel ve nicel desenlerin kullanıldığı bu araştırmanın amacı Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin Uygulamaları İzleme Etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bunun yanı sıra, Uygulamaları İzleme Etkinliklerinden sonra öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değişip değişmediği de araştırma ile ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin etkililiğine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma grubunu 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Ergani Anadolu Öğretmen Lisesinde öğrenim gören 11. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Tüm 11. Sınıf öğrencileri araştırmaya dâhil edilmiştir. Çalışma grubunda toplam 63 erkek, 17 kız öğrenci bulunmaktadır. Araştırmanın nicel verileri Semerci (1999) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,68, KMO değeri 0,88, Bartlett's testi ise 8980,25 olarak hesaplanmıştır. Nicel verilerin analizinde eşli gruplar t testi kullanılmıştır. Nitel bölümde altı yarı yapılandırılmış sorudan oluşan bir görüşme formu kullanılmıştır. Seksen öğrenci ile görüşülmüş ve verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, öğrencilerin Uygulamaları İzleme Etkinlikleri Dersinde kalabalık sınıflar ve fiziki donanım eksikliği gibi sorunlarla karşı karşıya bulunduğunu ortaya koymuştur. Ancak, öğrenciler bu etkinliklerle öğretmenlik mesleği hakkında daha fazla bilgi sahibi olduklarını ve bu etkinliklerin öğretmenlik mesleğini sevmelerini sağladığını da ifade etmişlerdir. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinden önce ve sonra öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları

* Doç. Dr. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Elazığ, El-mek: nurigomleksiz@yahoo.com

** Anadolu Öğretmen Lisesi Rehber Öğretmeni, Ergani, El-mek: e-curo@hotmail.com

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak öğrencilerin etkinlikler hakkında bilgilendirilmeleri, uygulama okullarının seçimine dikkat edilmesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi ile uygulama okulu arasında etkili bir iletişimin kurulması gibi önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu öğretmen lisesi, Uygulama okulu, Öğretmenlik mesleği, Uygulamaları izleme etkinlikleri, tutum

ANATOLIAN TEACHER TRAINING HIGH SCHOOL STUDENTS' VIEWS ON THE EFFECTIVENESS OF TEACHING PRACTICUM ACTIVITIES AND THE IMPACT OF THESE ACTIVITIES ON STUDENTS' ATTITUDES TOWARD TEACHING PROFESSION

ABSTRACT

Teaching profession has an important place in the society because teachers train individuals and prepare them for the future. The development of a nation is mostly based on training well-qualified persons. Teachers, as the trainers of future generations, perform that task. In this sense, training well-qualified teachers of future gains importance. Anatolian Teacher Training High Schools are thought as the source of teacher training faculties. Teaching Practicum Activities Course is among the courses conducted to prepare students for the teaching profession in Anatolian Teacher Training High Schools. The better these courses are organized and conducted, the better students will be prepared for the future. The aim of this quantitative and qualitative study is to explore Anatolian Teacher Training High School students' opinions toward Teaching Practicum Activities Course. It was also aimed to see if students' attitudes toward teaching profession changed after Teaching Practicum Activities Course. In qualitative part of the study, it was aimed to determine Anatolian Teacher Training High School students' views on the effectiveness of Teaching Practicum Activities Course. Study group included 11th grade students enrolled at Ergani Anatolian Teacher Training High School in 2009-2010 academic year. All 11th graders were chosen as the sample of the study. There are totally 63 male, 17 female students. Quantitative data were collected by using Attitude Scale for Teaching Profession developed by Semerci (2009). Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale was calculated to be 0.68, KMO value was measured to be 0,88, Bartlett's test was calculated to be 8980,25. Paired groups t test was used to analyze the quantitative data. In qualitative part of the study, an interview form including six semi-structured questions was used. Eighty students were interviewed and content analysis method was used to analyze the qualitative data. Results of the study proved that students had some problems during Teaching Practicum Activities Course such as crowded classrooms, insufficiency of the physical equipment of the schools. But it was also determined that these activities contributed them having more information about teaching profession in practice. They also emphasized that they enjoyed teaching profession. No statistically significant difference was found among students' attitudes toward teaching profession before and after Teaching Practicum Activities

Turkish Studies

Course. Based on the results of the study, it is suggested that students should be informed about the activities, practice schools should be selected carefully and there should be effective communication between Anatolian Teacher Training High Schools and practice schools.

Key Words: Anatolian teacher training high school, Practice school, Teaching profession, Teaching practicum activities, Attitude

Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı değişme ve gelişmeler karşısında toplumların siyasal, kültürel ve ekonomik yapısında da değişimler yaşanmakta olup, bu gelişmeler bireylerin de değişimini zorunlu hale getirmektedir. Bu nedenle toplumlar okullarda verilen eğitim yoluyla, bireyleri yaşanan değişim ve gelişimlere uyum sağlamaları ve çağın gereklerini yerine getirmeleri için gereksinim duydukları temel bilgi, beceri, tutum, alışkanlık ve değerleri kazandırmayı amaçlamaktadır. Okulların en önemli bileşeni ve paydaşı olan öğretmenler okulun ve okulda verilen eğitimin niteliğinin en önemli göstergesidir. Bu bağlamda okullarda nitelikli eğitim verilebilmesi için öğretmenlerin çağdaş gelişmeleri takip etmeleri, yeniliklere uyum sağlamaları ve değişime açık olmaları oldukça önemlidir (Adıgüzel, 2009: 90).

Öğretmenler okullarda uygulanan eğitim programları ile hem bireylerin topluma uyum sağlamaları için gerekli bilgi-beceri ve tutumları kazanmakta hem de bir üst öğretim kademesine hazırlanmaktadır (Adıgüzel, 2009: 90). Ayrıca öğretmen, öğretmenlik meslek bilgilerini kullanarak bireye bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alanlarda bilgi-beceri-tutum kazandırarak hem bireyin hem de toplumun yaşam kalitesinin yükselmesini sağlayacak gelişme ve değişmelerin oluşmasına rehberlik yapan kişidir (Şahin, 2004: 282). 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43. Maddesinde; “*Öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği*” olarak tanımlanmaktadır. Buna bağlı olarak devletin öğretmenlerden temel beklentisi, görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun biçimde yerine getirmeleridir.(MEB, 1987: 21). Öğretmenlik mesleği sadece kişinin kazanç kapısı olarak değil, gönül gücü ile tercih edeceği bir meslek olarak nitelendirilmektedir. Bundan dolayı öğretmenlik mesleği kendine has kutsal bir meslektir (Binbaşoğlu, 1995: 524).

Öğretmenlik, toplum açısından çok önemlidir. Çünkü öğretmenin eğitimin toplumsal görevini yerine getirmede etkisi büyüktür. Eğitimin toplumsal amacı toplumun sürekliliğini ve gelişmesini sağlayacak olan bireyler yetiştirmektir. Bu görevi eğitim kurumlarında öğretmenler gerçekleştirmektedirler (Aküzüm, 2006: 21). Bunun yanında öğretmenler toplumun gelişmişlik düzeyini, insana, doğaya verilen değeri etkileme gücüne sahiptir. Çünkü bireylerin olumlu ve olumsuz bilgi-beceri ve tutum kazanmalarında öğretmenler en çok etkiye sahiptirler. Ayrıca öğretmenler bir toplumda yeni nesillerin yaratıcı, verimli, yapıcı, üretken, meslek sahibi, ülkesine karşı sorumluluklarının bilincine varmış etkin vatandaşlar olarak yetiştirilmesinde etkisi olan kişilerden biri olarak da belirtilmektedir. Bu nedenle iyi insan veya iyi vatandaş yetiştirmek için öğretmene her zaman ihtiyaç olacaktır (Yıldız, 2006:1).

Öğretmen her şeyden önce mesleğini isteyerek ve severek tercih etmiş ve mesleğine gönül vermiş bir insan olmalıdır. Sevilmeyen yapılan hiçbir meslekte başarılı olmak mümkün değildir. Öğretmenlik mesleğinin yerine getirilmesinde iki temel nitelik önemlidir. Bunlar kişisel nitelikler ve mesleki nitelikler olarak belirtilmektedir. Öğretmenin kişisel nitelikleri öğrencilerin okula ve derse karşı tutumlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. Bundan dolayı iyi bir öğretmen öğrencilere karşı; hoşgörülü olma, sabırlı olma, esnek olma, sevecen olma, anlayışlı

Turkish Studies

olma, esprili olma, güvenilir olma, açık fikirli olma, cesaretlendirici olma, destekleyici olma ve ilişkilerinde sıcak olma gibi kişisel özelliklere sahip olması gerekir (Erden, 2004). Arendes (1997), öğretmenlerin kişisel niteliklerini güdüleyicilik, başarıya odaklanmışlık ve profesyonellik olmak üzere üç grupta belirtmiştir (Akt. Demirel, 2006) Bir öğretmenin sahip olduğu kişisel özellikler ne kadar olumlu olursa olsun, mesleki niteliklere sahip olmadığı sürece öğretmenlik mesleğini etkili yerine getiremez (Erden, 2004). Kısaca öğretmenin kişisel niteliklerinin önemli olduğu, fakat bu özelliklerin mesleki niteliklerle tamamlandığı zaman bir anlamı olduğu belirtilebilir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005).

Öğretmenler mesleki anlamda genel kültür, mesleki bilgi, alan bilgisi ve etik değerlere sahip olmak üzere dört ana alanda yeterli bilgi ve becerilere sahip olmaları gerekmektedir (Şişman ve Acat, 2003: 237):

Alan Bilgisi: Öğretmen yetiştirme programlarının amaçlarından biri öğretmen adaylarının belli bir konu alanında uzmanlaşmasını sağlamaktır. Öğretmenin mesleki alandaki başarısının bir kısmı kendi öğretim alanının çok iyi bilmesi ile ilgilidir. Öğretmen kendi öğretim alanını iyi bilmezse neyi nasıl öğreteceğini de bilmesi zordur.

Öğretmenlik Meslek Formasyon Bilgisi: Öğretimin ön koşulu olmasına rağmen öğretmenin kendi öğretim alanını çok iyi bilmesi etkili bir öğretim hizmeti sunmak için yeterli olmamaktadır. Öğretmen kendi öğretim alanında sahip olduğu bilgisini nasıl öğretebileceğini de bilmesi gerekmektedir. Bir başka ifade ile öğretmen hem kendi öğretim alanındaki uzmanlık bilgisine hem de öğretmenlik mesleği ile ilgili temel bilgi ve becerilere sahip olmalıdır.

Genel Kültür Bilgisi: Öğretmenlik mesleğini etkili ve başarılı bir şekilde yapabilmeleri için öğretmen adaylarının öğretim alanı ile ilgili uzmanlık bilgisi ve meslekle ilgili bilgi ve becerilerin yanında geniş bir dünya görüşüne ve genel kültüre sahip olmaları gereksinimi vardır.

Etik Değerlere Sahip Olma: Her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğini yaparken uyulması gereken bazı etik kurallar, mesleğe ve insana ilişkin bazı değerler bulunmaktadır. Öğretmenlik mesleği ile ilgili temel değerler ya da kurallar, mesleğe bağlılığın temel ölçütlerden biri olarak kabul edilmektedir.

Öğretim alanı ile ilgili yeterli birikimlere sahip olan bir öğretmen bu bilgileri etkili biçimde öğrencilere aktarmak için öğretmenlik meslek bilgisine ihtiyaç duyar. Bunun yanında öğretmenin mesleğini en iyi şekilde yerine getirebilmesi için de her türlü genel kültür bilgisine sahip olması gerekir (Gelen ve Özer, 2008: 43). Ayrıca Şişman ve Acat, (2003) bunların yanında etik değerlere de sahip olunması gerektiğini belirtmişlerdir. Arendes (1997), mesleki nitelikleri; öğretim etkinliklerini planlama, öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanma, etkili iletişim kurma, sınıf yönetimi, zamanı etkili kullanma, öğrenmeleri değerlendirme, rehberlik yapma olmak üzere de yedi grupta toplamıştır (Akt. Demirel, 2006). Bunların yanında öğretmen, güler yüzlü, sevecen, insan ilişkilerinde başarılı, öğrencileri bir birey olarak görme ve değer verme, öğrenciler arasında ayırım yapmama, işini önemseme, öğrencilerin başarısını arttırmaya istekli olma gibi hem kişisel hem de mesleki yayınları okuma, toplantılara katılma, farklı yöntemlere yer verme gibi mesleki niteliklere sahip olması da istenilmektedir. Ayrıca öğretmenin sınıf yönetimi, organizasyon, öğretimi planlama, gerçekleştirme, değerlendirme gibi becerilere sahip olması mesleki yaşamında oldukça önemlidir (Korkmaz, 2009: 17).

Bazı mesleklerden farklı olarak öğretmenlik mesleği çok fazla insanla ilişki ve etkileşim içinde olma zorunluluğunu gerektirmektedir. Öğretmenler okul ve sınıfta bulunan öğretmen ve öğrenciler dışında veliler ve toplumla da iletişim ve etkileşim içinde olmak zorundalar. Bu nedenle toplumun önemseyip değerli gördükleri öğretmenlerden hem beklentileri artmakta hem de onlara atfedilen özelliklerde artışlar görülmektedir. Toplumun öğretmenlerde olmasını istediği özelliklerin

başında topluma örnek olması, her şeyi doğru yapan ve doğru söyleyen bireyler olması gelmektedir (Korkmaz, 2009: 16).

Eğitimde yeni yaklaşımların oluşması sonucu öğrenme, etkin öğrenme, yaşam boyu öğrenme gibi kavramların ön plana çıkarak okulun işlevinde değişimler oluşturmuştur. Eskiden okullar öğrenme için en önemli kaynak olarak kabul edilmekte iken günümüzde öğrenme ve etkin öğrenme kavramlarının meydana getirdiği sonuçların etkisiyle tek kaynak olarak görülmemektedir. Yaşam boyu öğrenmenin öneminin üzerinde durulmasından dolayı okulların toplumla bütünleşmesi gereken kurumlar olması gerekmektedir. Aslında öğrenciye kazandırılmak istenen kazanımların değişmesinden dolayı okulların işlevinde değişiklik oluşmuştur. Okulların işlevinin değişmesi ile birlikte öğrenme süreci ve öğretmenin görev ve sorumlukları da değişmiştir. Günümüzde öğretmenden, hem kendi öğretim alanı ile ilgili bilgilere çok iyi sahip olması hem de öğrencilerinin öğrenmelerini kolaylaştırıcı olma, etkili bir öğretici olma, grup çalışmalarını düzenleme, öğrencilerinin ilgisini çekme gibi özelliklere sahip olması beklenmektedir. Ayrıca öğretmenler, öğrencinin daha etkin olmasını sağlamak, problem çözme, araştırma, sorgulama, etkili iletişim, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, analitik düşünme, yansıtıcı düşünme ve karar verme gibi becerileri kazandıracak öğrenme-öğretme etkinliklerini düzenlerken, öğrencilerin psikolojik durumlarını, sosyal etkileşimlerini, cinsel ve kültürel eğilimlerini de göz önünde bulundurması gibi özelliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bunlar öğretmenin artan sorumluluklarından yalnızca birkaçı olarak belirtilmektedir (Eacute ve Esteve, 2000; Gürkan, 2001'den Akt: Karacaoğlu, 2008: 71). Günümüzde eğitim bilimindeki gelişmeler doğrultusunda öğretmenlerin; çoklu zekâ, öğrenme stilleri, öğrenmeyi öğrenme/öğretme, disiplinler arası yaklaşım, etkin öğrenme, öğrenci merkezli eğitim, etkili iletişim, çoklu değerlendirme vb. eğitim yaklaşımlarının gerektirdiği becerilere de sahip olmaları gerekmektedir. İlköğretim programlarının felsefesi ve vizyonu incelendiğinde öğretmenlerin bir rehber konumunda olmalarının da beklenildiği görülmektedir. Bu rehberlik görevinin temelinde ise öğrencilerin giriş bilgileri, öğrenme stilleri ve sosyal becerileri gibi özellikleri hakkında öğretmenlerin bilgi sahibi olmaları gerekmektedir (Yenilmez ve Ersoy, 2008: 590).

Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarına öğrenci hazırlayan programların uygulandığı eğitim kurumlarından biri de Anadolu Öğretmen Liseleridir. Anadolu Öğretmen Liseleri öğrencilerine öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri ve tutumları kazandırmayı amaçlamaktadır (Çeliköz ve Çetin, 2004). Anadolu Öğretmen Liseleri, Millî Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak (MEB, 2011);

- a) Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarına öğrenci hazırlamak,
- b) Öğrencilerine;
 - 1) Öğretmenlik mesleğini sevdirmek,
 - 2) Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırmak,
 - 3) Orta öğretim düzeyinde ortak bir genel kültür vermek,
 - 4) Ülke kalkınmasına sosyal, kültürel ve ekonomik yönden katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırmak,
 - 5) Dünyadaki gelişme ve değişimleri izleyebilecek düzeyde yabancı dil öğrenmelerini sağlamak yükümlülüğüne sahiptir.

Anadolu Öğretmen Liselerinde hem genel lise programı uygulanmakta hem de eğitim fakültelerine hazırlık niteliğinde öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ve bunlara ilişkin uygulamalara yer verilmektedir (Gelişli, 2000). Öğretim programları, ortak genel kültür derslerinden, öğrencilerin

Turkish Studies

bireysel ilgi ve yeteneklerini tanıyıp anlamalarına, geliştirmelerine ve yönedikleri alanlarda çalışmalarına imkân sağlayan dersler ile öğretmenlik mesleğiyle ilgili derslerden oluşur. Öğretim programları öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, bilimsel gelişmeler ve ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli geliştirilmektedir (MEB, 2011).

Öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği nitelikleri öğretmen adaylarına kazandırmak ve çok yönlü yetiştirebilmek için hizmet öncesi eğitiminde kazanması gereken teorik bilgi ve uygulama bütünlüğünün sağlanması çok önemlidir (Özkan, Albayrak ve Berber, 2005). Öğretmenlik mesleği ile ilgili dersler 10. sınıfta itibaren verilemeye başlanılmaktadır. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Öğretmen Liseleri Yönetmeliği'nde yapılan yeni bir düzenleme ile Anadolu Öğretmen Liselerinde öğrenim gören 11. sınıf öğrencilerinin, 2007- 2008 öğretim yılından itibaren, beş gün süreyle ilköğretim okullarında gerçekleştirilecek, 'Uygulamaları İzleme Etkinlikleri'ne katılmaları zorunluluğu getirilmiştir. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin amacı, "Anadolu öğretmen lisesinde öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlik mesleğine yönlendirilmelerine yönelik çalışmalara katkıda bulunmak, öğretmenlik mesleğine ilişkin kazandıkları bilgi, beceri, tutum ve davranışları pekiştirmek üzere, ilköğretim okullarında yapacakları uygulamaları izleme etkinliklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir"(MEB,2007).

Anadolu Öğretmen Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin öğrendiği öğretmenlik mesleği ile ilgili bilgi-beceri ve tutumları pekiştirmek amacıyla yapılan Uygulamaları İzleme Etkinliklerine ilişkin görüşleri ve bu etkinliklerin öğretmenlik mesleğine olan tutumuna etkisinin belirlenmesi son derece önemlidir. Bu çalışmada Eğitim Fakültelerine öğrenci sağlamada önemli kaynak olan Anadolu Öğretmen Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin Uygulamaları İzleme Etkinliklerine ilişkin görüşleri ve tutumları ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda şu soruya cevap aranmıştır:

1. Anadolu Öğretmen Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları Uygulamaları İzleme Etkinliklerinden önce ve sonra değişmekte midir?

Araştırmanın nitel boyutunda ise şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce öğrencilerin okul tarafından bilgilendirilmelerine ve bunun yeterliliğine ilişkin görüşleri nedir?

2. Öğrencilerin Uygulamaları İzleme Etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri nedir?

3. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine bakış açılarındaki etkilerine ilişkin görüşler nelerdir?

4. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin Anadolu Öğretmen Lisesi programında gerekliliğine ilişkin öğrenci görüşleri nedir?

5. Uygulamaları İzleme Etkinliklerindeki gözlemler sonucunda, öğretmenlik mesleğinin öğrencilerin kendilerine uygunluğuna ilişkin görüşleri nedir?

6. Uygulama İzleme Etkinliklerinin etkili bir biçimde yerine getirilmesi için öğrenciler ne tür önerilerde bulunmaktadır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nicel ve nitel verilerin bir arada bulunduğu karma araştırma deseni kullanılmıştır. Bu araştırma deseninde nicel yöntemle sayılar, nitel yöntemle de kelimeler toplanarak ortaya yeni ve bağımsız bir şeyler çıkarmaya çalışılır. Nitel ve nicel veriler birlikte ya da

ardışık olarak toplanır, analiz edilir ve toplanan bilgiler birleştirilir (Creswell, Plano-Clark, Gutmann ve Hanson, 2003: 212; (Creswell ve Plano Clark, 2011: 4). Nicel boyutta betimsel araştırma yönteminden, nitel boyutta ise görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Betimsel nitelikteki araştırmalar olayların, varlıkların, kurumların, grupların, objelerin ve çeşitli alanların “ne” olduğu ortaya koymaya çalışır ve var olan durumların daha önceki koşullarla ilişkileri dikkate alınarak, olaylar arasındaki ilişkileri açıklar” (Kaptan, 1998: 59). Bu çerçevede çalışma ile Ergani Anadolu Öğretmen Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin Uygulamaları İzleme Etkinliklerine ilişkin görüşleri ve bu etkinliklerin öğretmenlik mesleği ile ilgili tutumlarına etkisi araştırılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2009-2010 eğitim-öğretim yılında, Ergani Anadolu Öğretmen Lisesinde 11. sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini olarak ise bu okulda öğrenim görmekte olan tüm 11. sınıf öğrencileri alınmıştır. Dolayısıyla örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmada yer alan 11. Sınıf öğrencilerine ilişkin kişisel bilgiler Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1: Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler

	Mevcut Öğrenci Sayısı		Ulaşılan Öğrenci Sayısı	
	f	%	f	%
Cinsiyet				
Erkek	63	78,75	63	78,75
Kız	17	21,25	17	21,25
Bölüm				
Fen	46	57,50	46	57,50
Türkçe-Matematik	29	36,25	26	36,25
Sözel	5	6,25	5	6,25
Toplam	80	100,0	80	100,0

Çizelge 1 incelediğinde araştırma evreninde yer alan 80 öğrenciden yüzde 78,75’inin (n=63) erkek, yüzde 21,25’inin de (n=17) kız öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Öğrencilerin yüzde 57,50’si (n=46) Fen bilimleri, yüzde 36,25’i (n=29) Türkçe-Matematik, yüzde 6,25’i (n=5) Sözel alanında öğrenim görmektedir. Çalışma evreninde yer alan bütün öğrencilere ulaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri Semerci (1999) tarafından geliştirilen, 8’i olumsuz, 22’si ise olumlu 30 maddelik beşli Likert tipi “Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği” ile toplanmıştır. Tek faktörden oluşan ölçeğin KMO değeri 0,88, Bartlett testi 8980,25 ve Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0,68’dir (Semerci, 1999: 54). Ölçekteki olumlu cümleler “Tamamen katılıyorum” seçeneğinden “Şiddetle reddediyorum” seçeneğine doğru 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde puanlanırken, olumsuz cümleler de dönüştürülerek bunun tam tersi bir yol izlenmiş “Tamamen

katılıyorum” seçeneğinden “Şiddetle reddediyorum” seçeneğine doğru 1, 2, 3, 4, 5 seklinde puanlanmıştır.

Araştırmanın nitel kısmına ait veriler ise yarı yapılandırılmış açık uçlu altı sorudan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formunun geçerliği için çeşitli ölçütler bulunmaktadır. Bunlardan biri katılımcıların araştırmaya istekli katılmalarıdır. Bu noktada öğrencilerin seçiminde gönüllülük esas alınmıştır. Öğrencilerin araştırmaya gönüllü katılmalarını sağlamak için araştırmanın önemi ve kendilerinin sunacakları katkı anlatılmış, böylece araştırmaya gönüllü olarak katılmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Katılımcıların sorulara içten ve gerçekçi cevap vermelerini sağlamak için isimlerinin gizli tutulacağı ve hiçbir şekilde açıklanmayacağı belirtilmiştir. Katılımcıların gönüllü olmaları araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini sağlama açısından önemli bir unsurdur. Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Görüşme formunun uzman görüşüne sunularak teyit edilmesi de araştırmanın güvenilirliğini sağlayan önemli bir ölçüttür. Bu çerçevede konu ile ilgili olarak Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görev yapan üç öğretim üyesi ile Ergani Anadolu Öğretmen Lisesinde görev yapan bir Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersi öğretmeninin görüşlerine başvurulmuştur. Güvenirliği sağlayan bir diğer ölçüt ise katılımcıların görüşlerinin bulgular kısmında doğrudan aktarım yoluyla gösterilmesidir. Bunun için öğrencilerin görüşleri aynen olduğu gibi aktarılmıştır. Soruların katılımcıların anlayabileceği açıklık ve belirginlikte olmasına; karmaşık, anlaşılması güç olmamasına ve yanlış anlamaya yol açmayacak nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. Bu yolla toplanan verilerin geçerlik ve güvenilirliğinin olumsuz yönde etkilenmesi engellenmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Verilerin Analizi

Öğrencilere ilişkin kişisel verilerin analizinde yüzde ve frekans teknikleri kullanılmıştır. Öğrencilerin uygulamadan önceki ve sonraki tutum puanlarının karşılaştırılmasında eşli gruplar t testi kullanılmıştır. Aritmetik ortalamaların yorumlanmasında olumlu tutum maddeleri için 1,00-5,00 arasındaki ortalama değerler şu şekilde belirlenmiştir: Tamamen katılıyorum: 5,00-4,21, Kısmen katılıyorum: 4,20-3,41, Kararsızım: 3,40-2,61, Katılmıyorum: 2,60-1,81, Şiddetle reddediyorum: 1,80-1,00. Olumsuz tutum maddeleri için 1,00-5,00 arasındaki ortalama değerler de aşağıdaki gibidir: Tamamen katılıyorum: 1,00-1,80; Kısmen katılıyorum: 1,81-2,60; Kararsızım: 2,61-3,40; Katılmıyorum: 3,41-4,20; Şiddetle reddediyorum: 4,21-5,00.

Nitel veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. İçerik analizi yapılırken önce veriler kodlanmış, ardından sınıflamalar yapılmış ve üçüncü aşamada da kod ve temalar düzenlenmiştir. Bu işlemlerin ardından bulgular tanımlanarak yorumlanmıştır. Katılımcıların görüşlerine ilişkin frekans dağılımları önem sırasına göre vurgu noktaları dikkate alınarak tablolar halinde sunulmuştur. Tabloların yorumlanmasında katılımcılardan doğrudan alıntılar yapılarak görüşler sunulmuştur ve bu görüşler değerlendirilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu kısımda araştırma ile elde edilen bulgular, alanda yapılan benzer çalışmaların sonuçlarıyla ele alınmakta ve yorumlanmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilere yöneltilen sorularda alınan cevaplar analiz edilmiş ve yapılan yüklemeler aşağıda çizelgelerle gösterilmiş ve değerlendirilmiştir. Öğrencilerin görüşleri sunulurken kodlamalar kullanılmıştır. Kodlamada kullanılan ilk harf öğrenciyi ve sırasını, ikinci harf ise cinsiyetini ifade etmektedir.

Çizelge 2: Uygulamaları İzleme Etkinliklerine Başlamadan Önce Sunulan Bilgilendirme Hizmetine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Bilgilendirme Türleri	
Stajın Gerekliliği	f
1. Stajın önemi	5
2. Stajın öğretmenlik mesleği ile ilgili düşüncelerine olan etkisi	4
Stajda Dikkat Edilmesi Gerekenler	
1. Staj esnasında uyulması gereken kurallar	16
2. Stajın yapıldığı okulda sergilenmesi gereken tutum ve davranışlar	18
3. Kılık-kıyafet ile ilgili kurallar	25
Öğrencilerle ilgili dikkat edilmesi gerekenler	
1. Öğrencilerle olan iletişimde dikkat edilmesi gerekenler	4
2. İlköğretim öğrencilerinin gelişim özelliklerine dikkat edilmesi	3
3. Öğrenciler arasında nasıl davranılacağı	3
Staj yapılacak okulla ilgili bilgilendirme	
1. Staj yapılacak okulun ders başlama-bitiş saatleri	7
2. Stajın hangi okulda ve sınıflarda yapılacağı hakkında bilgi sunma	6
3. Okul kuralları hakkında bilgi sunma	6
4. Staj yapılacağı okuldaki yönetici ve öğretmenlerle iletişimde dikkat edilmesi gerekenler	5
Stajın uygulama Aşamaları hakkında Bilgi Sunma	
1. Derslerde nasıl davranılacağı	26
2. Derslerin nasıl izleneceği	20
3. Sınıf ortamında dikkat edilmesi gerekenler	7
4. Staj esnasından karşılaşılabilecek sorunlar	4
Bilgilendirme hizmetinin Yeterliliği	
1. Yeterliydi	73
2. Kısmen yeterliydi	4
3. Yetersizdi	1

Çizelge 2’de Anadolu Öğretmen Lisesinde Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce okul tarafından yapılan bilgilendirme türlerine ilişkin öğrenci görüşleri yer almaktadır. Öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, en çok stajda dikkat edilmesi gerekenler konusunda bilgilendirme yapıldığı görülmektedir. Bu konu ile ilgili öğrenci görüşleri şöyledir:

-“Bize, orada nasıl davranmamız gerektiği, orada uymamız gereken kurallar belirtildi. Yani neler yapmamız gerektiği hakkında yeterince bilgilendirildik. Yani okulumuz görevini yeterince yerine getirdi.” (Ö1-E).

-“Stajda görevli öğretmenlerimiz bizleri bilgilendirdiler. Uygulamanın aşamaları hakkında ve okullarda nasıl bir tutum ve davranış sergileyeceğimiz hakkında vb. her açıdan bilgili ve donanımlı bir şekilde staj yapacağımız okulumuza gittik.” (Ö3-E).

-“Daha düzgün giymemizi istediler. Saç, sakal ve tıraşımızın düzgün olmasını istediler. Okulumuzu temsil edeceğimiz için daha dikkatli olmamızı istediler. Ders başlama saatlerine yetişmemiz gerektiğini belirttiler. Oradaki öğrencilerle daha iyi anlaşmamızı istediler.” (Ö13-E).

-“Okulumuzdan görevlendirilen öğretmenler staja gideceğimiz okulda neleri yapıp neleri yapamayacağımızı bize anlattılar. Bu bilgilendirmelerin yeterli olduğunu düşünüyorum.” (Ö15-E).

-“Okulumuzda bize kılık kıyafet konusunda dikkatli olmamız gerektiği belirtildi ve geri kalan şeyleri öğretmenimizin bize anlatacağı söylendi.” (Ö18-K).

-“İzleme etkinliğinden önce okulumuzda bizlere uymamız gereken kurallar anlatıldı.” (Ö27-E).

-“Görevli öğretmenler tarafından öğrenciler toplandı ve etkinlik sırasında uyulması gereken kurallar konusunda bilgilendirildik. Bilgilendirme yetersizdi.” (Ö31-K).

-“Uygulamadan önce yeterli bir şekilde bilgilendirildik. Tüm 11.sınıf öğrencilerini konferans salonunda toplatıp bu uygulamayla ilgili etraflıca bilgilendirildik. En çok kılık kıyafet konusunda durdular. Uygulama esnasında kuralların gereğince uygulanacağını söylediler.” (Ö32-E).

-“Ne yapılması gerektiği konusunda bilgilendirme yapıldı. Kılık kıyafet, saç-baş düzeni vb. Okulda nasıl davranılması gerektiği konusunda bilgilendirme yapıldı.” (Ö43-E).

-“Uyulması gereken kurallar, nasıl giyineceğimiz, konuşmamızın düzgün olması gerekliliği vurgulandı.” (Ö62-E).

-“Gideceğimiz okulda nasıl hareket edeceğimizi, devamsızlık ve kılık kıyafetle ilgili bilgiler verildi. Verilen bilgiler bence yeterlidir.” (Ö63-E).

-“Okulumuz, öğrencilerini toplayarak uygulama hakkında bilgi verdi. Yapmamız gerekenler ve uymamız gereken kurallar açıklandı.” (Ö74-E).

Öğrenci görüşleri incelendiğinde Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce okul tarafından yapılan bilgilendirme türlerinde ikinci olarak stajın uygulama aşamaları hakkında bilgi sunulduğu gözlenmektedir. Buna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

-“Gideceğimiz okulda, sınıfta ve dışarıda nasıl davranacağımız konusunda bilgilendirildik. Öğrencilerle nasıl ilgilenmemiz gerektiği anlatıldı. Yeterlidir.” (Ö5-E).

-“Koordinatör öğretmenlerimiz bize stajdan önce nasıl davranacağımızı, neler yapacağımızı, nelerle karşılaşacağımızı anlattılar ve bazı konularda bilgilendirdiler. Bu staja katılan öğrenciler için sanırım yeterli olmuştur. Benim açımdan yeterli oldu. Çünkü öğretmenlerimiz ayrıntılı olarak yapacaklarımızı anlattılar.” (Ö7-E).

Turkish Studies

-“Staj yapacağımız okulla ilgili bilgiler verildi. Orada nelerle karşılaşabileceğimiz hakkında kısaca bilgi verildi. Kılık kıyafet hakkında, duyarlılık hakkında bilgiler verildi. Yani bir öğrencinin gitmeden önce sahip olması gereken bilgiler verildi.” (Ö9-E).

-“Üç öğretmen tarafından bilgilendirildik. Uygulamaları nasıl bir yol ile izleyeceğimize yönelik bilgi verildi. Kılık kıyafet, üslup, tavır vb. bilgiler verildi.” (Ö20-E).

-“Görevli öğretmenler bizi okulun konferans salonunda topladılar. Bize orada ne tür sorunlarla karşılaşabileceğimizi, neler yapacağımızı anlattılar. Bence gayet yeterliydi.” (Ö23-E).

-“Nasıl giyineceğimiz, derslerde nasıl davranacağımız ve dersleri nasıl izleyeceğimiz hakkında bilgi verildi. Yeterli buluyorum.” (Ö37-E).

-“Bize yakıştır bir şekilde davranmamız söylendi. Uygulamadan önce uygulama hakkında bir konferans düzenlendi. Bize sadece dersi dinleyeceğimiz söylendi, herhangi bir şekilde ders anlatan öğretmene karışılmayacak.” (Ö42-E).

-“Etkinliğe başlamadan önce okulumuz tarafından orda nelerle karşılaşacağımız, neler yapmamız gerektiği konusunda bilgilendirildik. Bence yeterli bir bilgilendirme oldu.” (Ö48-K).

-“Bu stajın nasıl yapılacağı konusunda bilgilendirildik. Kılık-kıyafet konusunda dikkat etmemizin önemini belirttiler.” (Ö58-E).

Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce üçüncü olarak staj yapılacak okul hakkında bilgilendirme yapıldığı belirlenmiştir. Buna ilişkin öğrenci görüşleri şöyledir:

-“Staja gideceğimiz okul derslerinin başlama ve bitiş saatleri hakkında bilgilendirildik. Hangi öğretmen ile derse girilip çıkılacağını, öğretmenin branşı hakkında bilgi aldık. Ayrıca okul kurallarının neler olduğu ve nasıl davranmamız gerektiği hakkında bilgi verildi.” (Ö8-E).

-“Bu uygulamaya başlamadan önce öğretmenlerimiz nasıl davranacağımızı, öğretmenlere yaklaşma şeklimizin, üslubumuzun nasıl olacağı hakkında yeterli bilgi verildi. Bu uygulamanın yapılması için gerekli hazırlıklar, uyarılar anlatıldı.” (Ö14-E).

-“Gideceğimiz okul hakkında bilgi verildi. Kılık-kıyafet ile ilgili dikkat etmemiz gereken şeyler anlatıldı.” (Ö16-E).

-“Staj yapacağımız okula gitmeden önce orada düzgün kılık-kıyafet giymemiz, sorumluluk bilincini taşımamız ve zamanında gidip gelmemiz gerektiğini söylediler.” (Ö19-E).”

-“Öğretmenlerimiz kılık-kıyafet konusunda bizi bilgilendirdi. Zaten bildiğimiz konulardı. Ayrıca derslerin başlama ve bitiş saatleri ve derste nasıl davranacağımız anlatıldı.” (Ö41-E).

-“Sadece kılık-kıyafet ile ilgili bilgilendirme yapıldı ve hangi okulda staj yapacağımız söylendi.” (Ö44-K).

-“Okulum tarafından etkinlik hakkında bilgilendirildim. Etkinlikte yapılması ve yapılmaması gerekenler hakkında bilgi aldım. Aldığım bilgileri etkinlik için yeterli buluyorum.” (Ö47-E).

-“Öğrencilerin disiplin kurallarının dışına çıkılmaması ve kılık-kıyafet kurallarına uyulması ve sadece oraya misafir olarak gidileceğini söylediler.” (Ö51-E).

-“Gideceğimiz okulda daha düzenli, daha dikkatli ve düzgün hareket etmemiz gerektiği vurgulandı. Öğretmenlere saygılı olacak şekilde davranmamız vurgulandı.” (Ö59-E).

-“Staj konusunda konferans verildi. Konferansta staj ile ilgili tüm bilgiler verildi. Stajda yapmamız gerekenler, nasıl yapacağımız, ortam, öğretmenler ile ilgili bilgiler verildi. Staj yeri hakkında bilgi verildi. Stajda öğrencilerin dağılımı ve gruplamalar yapıldı. Grup içi davranışların nasıl olması gerektiği ve grupça neler yapabileceğimiz hakkında bilgi verildi.” (Ö60-E).

-“Staja gidilecek okulun adı ve yeri söylendi. Öğrencilerin arasında nasıl davranmamız ve nasıl giyinmemiz gerektiği söylendi.” (Ö64-E).

-“Öğretmenlerimiz staja gideceğimiz okulları söylediler. Daha sonra stajda yapmamız ve yapmamamız gereken şeyleri öğrettiler. Yani bizi bu konuda bilgilendirdiler.” (Ö65-E).

Öğrenciler arasında, Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce küçük çocuklarla ilgili dikkat edilmesi gerekenlere ilişkin bilgilendirme yapıldığını belirtenler de olmuştur. Bu konudaki öğrenci görüşleri aşağıda görülmektedir:

-“Bize, gideceğimiz okulun öğrencilerinin ilkökul öğrencileri olduğunu söylediler. Çocuk yaşta olduklarından bizi sınırlendirecek hareketlerde bulduklarında bunları bizim doğallıkla karıştılamamız gerektiğini söylediler.” (Ö2-E).

-“İzleme etkinliklerinde dikkat etmemiz gereken noktalar vurgulandı. Öğrencilere bakış açısı hakkında bilgi verildi. Okullara gelen öğrencilerin hangi çevrelerden geldiği ve kişilik özelliklerinin neler olduğu belirtildi. Öğrencilerle doğru ve kaliteli bir iletişimin kurulması için temel prensipler anlatıldı.” (Ö10-E).

-“Gideceğimiz okulda ne yapmamız gerektiği, hangi davranışlarda bulunduğumuzda öğrencinin olumsuz etkileneceğini söylediler. Yani bunları az çok biz de biliyorduk. Okulumuz da bize tam hatırlattı” (Ö17-E).

-“Başarılı oldu. En azından öğrencilerle nasıl iletişim kurarız, sınıf ortamında nasıl davranırız gibi şeyleri öğrendik” (Ö39-K).

-“Stajdan bir hafta önce tüm öğrencileri toplayıp konu ile ilgili bilgiler verildi. Yapmamız gereken şeyler, kılık-kıyafet konusu, öğrencilere nasıl davranacağımız hakkında bilgi verildi. Bir hafta için yeterliydi. Nasıl davranmamız gerektiğini öğrendik ve uymaya çalıştık”. (Ö69-K).

Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce en az stajın gerekliliği hakkında bilgilendirme yapıldığı belirlenmiştir. Bu konudaki öğrenci görüşleri şunlardır:

-“Konferans salonunda bilgilendirme yapıldı. Stajın önemi, gerekliliği, öğretmenlikle ilgili bilgiler verildi. Bence orda verilen bilgiler yeterliydi. Bizim de öğretmenlerimiz üzerindeki gözlemlerimiz zaten bize çoğu şeyi vermişti.” (Ö4-E).

-“Kılık kıyafet ile ilgili bilgiler verildi. Stajda neler yapacağımız anlatıldı. Bu stajı ciddiye almamız istendi.” (Ö24-K).

-“Sadece orada nasıl davranacağımız ve kılık-kıyafet hakkında bilgi verildi. Ayrıca staj yapmanın önemi ve öğretmenlikle ilgili düşüncelerimizin değişebileceğini söylendi.” (Ö35-E).

-“Öğretmenlerin, öğrencilerine karşı ilgilerine, tutumlarına dikkat etmemiz istenmişti. Öğretmenliği daha iyi anlamamız için bir fırsat olarak gösterilmişti.” (Ö75-E).

Öğrenciler Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce kendilerine yeterince bilgilendirme yapıldığını belirtmektedirler. Bu bilgilendirme etkinliklerin önemi, gerekliliği, okulda uyulması gereken kurallar ve yapmaları gereken gözlemi içermektedir. Öğrencilerden uyması gereken kılık kıyafet kurallarının yanı sıra, öğretmenlerin okuldaki öğrencilerine karşı davranış biçimlerini de gözlemlerinin istendiği görülmektedir. Bu bulgular Anadolu Öğretmen Lisesi'nin

etkinliğe gönderdiği öğrencilere yeterli düzeyde bilgilendirme yaptığını ve öğrencileri etkinliğe uygun biçimde hazırladığını ortaya koymaktadır.

Çizelge 3: Uygulamaları İzleme Etkinliklerinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Uygulamada Yaşanılan Sorunlar	
Staj Yapılan Okulla İlgili Yaşanılan Sorunlar	f
1. Sınıfların çok kalabalık olması	7
2. Okul ve sınıfların temiz olmaması	9
3.Okuldaki birimlerin (sınıf-kütüphane- lavabolar) yetersiz olması	15
Staj Yapılan Okuldaki Görevli Yönetici ve Öğretmenlerden Kaynaklı Yaşanılan Sorunlar	
1. Yönetici ve Öğretmenlerin çocuklara şiddet uygulaması	10
2.Yönetici ve Öğretmenlerin küçük çocuklara kötü örnek olması	2
3.Yönetici ve öğretmenlerin çocuklara karşı ilgisiz olması	2
4.Öğretmen ve idarecilerin çocuklarla iletişimin olumlu olmaması	4
Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar	
1. Öğrencilerin yaramaz olmaları	8
2. Öğrencilerin gürültü yapmaları	9
3.Öğrencilerin derslere karşı ilgisiz olmaları	9
4. Öğrencilerin saygısız olmaları	8
Uygulama Öğrencilerinden Kaynaklanan Sorunlar	
1.Çocuklarla iyi iletişim kuramama	3
2. Derslerde nasıl davranacağını unutma	2
3. Kendini yorgun hissetme	3
Uygulama izleme etkinliğinde sorunlarla karşılaştım	53
Uygulama izleme etkinliğinde herhangi bir sorunla karşılaşmadım.	25

Çizelge 3'te Anadolu Öğretmen Lisesinde Uygulamaları İzleme Etkinliklerine giden öğrencilerin yaşamış oldukları sorunlar yer almaktadır. Görüşler incelendiğinde, öğrencilerin en çok staja gittikleri okuldaki öğrencilerden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu konudaki öğrenci görüşleri şunlardır:

Turkish Studies

-“Sınıflar çok kalabalık olduğu için biraz sıkıntı çektim. Çünkü biz okulumuzda çok az sayıdaki kişilerle eğitim almaya alışmıştık. Bir de öğrenciler tarafından çok gürültü yapılıyordu. Her gün başım ağrıyordu diyebilirim. Bu açılardan bazı sorunlarla karşılaştığımı söyleyebilirim.” (Ö1-E).

-“İlköğretim düzeyindeki çocuklarla staj çalışması yaptığımız için onlarla iyi anlaşamadık. Çok konuşuyorlardı.” (Ö3-E).

-“Benim gittiğim okuldaki çoğu sınıfta öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretmenin büyük uğraşlarına rağmen dersi gerektiği gibi dinlemiyor, derse hazırlıksız geliyor ve derste başka şeylerle uğraşıyordu. Bu da öğretmeni ders anlatmaktan çok onların dikkatini derse çekme uğraşısına mecbur bırakıyordu.” (Ö7-E).

-“Uygulamaları izleme etkinliğinde belli sorunlarla karşılaştık. Bu sorunlar; sınıfların fazla kalabalık olması, öğrencilerin çok fazla ses çıkarmaları, kütüphanenin olmaması bilgi teknoloji sınıfının olmaması, öğrencilerin derse ilgisiz olması ve öğrencilerin fazla saygılı olmaması, çevre temizliğine önem verilmemesi gibi sorunlarla karşılaştık.” (Ö12-E).

-“Öğrencilerin gürültüleri, bazı sınıflarda derse karşı ilgisizlik ve sınıftaki öğrenciler arasındaki kavgalardır.” (Ö18-K).

-“Öyle büyük bir sorun yoktu. Ama öğrencilerin yaramazlığından kaynaklanan bir iki sorun yaşandı.” (Ö23-E).

-“Öğrenciler çok yaramazdılar. Sınıfta öğretmen tüm öğrencileri susturamıyordu. Kız ve erkek öğrencilerin hepsi çok fazla küfür atıyorlardı. Kılık-kıyafet konusunda hiçbir düzen yoktu.” (Ö24-K).

-“Öğrencilerin fazla gürültülü olması ve öğretmenin sınıftaki sessizliği sağlayabilmesi için ders dışı etkinlikte bulunmasından dolayı rahatsız oldum.” (Ö29-K).

-“Öğrenciler ders sırasında öğretmeni ciddiye almayıp yanlış davranışlarda da bulunabiliyorlardı” (Ö31-K).

-“Bazı öğrenciler çok saygısızca davranıyorlardı.” (Ö35-E).

-“Okulun temizliği çok iyi değildi. Bazı öğrencilerin derse olan ilgileri yok denecek kadar azdı.” (Ö36-K).

-“Çocukların beni terslemeleri oldu. Sonra çocuklara bir şeyler anlatmaya çalışırken ben ve arkadaşlarımla alay ettiler.” (Ö37-E).

-“Çocuklar çok konuşuyordu. Bazen bize saygısızca davrandıkları oluyordu.” (Ö38-K).

-“Öğrenciler derste çok konuşuyorlardı.” (Ö40-K).

-“Öğrencilerin çok haylaz olmaları ve öğretmene karşı saygısız olmalarıydı. İdareciler ve öğretmenler de öğrencilerin saygısızlığı karşısında çok ilgisizdi.” (Ö50-E).

-“Öğrenci ve öğretmen ilişkilerinde yaşanan olumsuzluklar ve öğrencilerin derse katılımındaki isteksizlik gibi sorunlar ile karşılaştım” (Ö51-E).

-“Gittiğim okulda bazı sınıflardaki öğrencilerin sınıf içindeki davranışları hiç güzel değildi. Onun dışında bir sorun yoktu.” (Ö78-K).

Öğrenciler sınıfların kalabalık olmasından, okulun fiziksel yapısının eğitim-öğretime uygun olmamasından ve temizliğe çok fazla dikkat edilmemesinden de şikâyet etmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak belirlenen öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

Turkish Studies

-“Sınıflar çok kalabalık olduğu için biraz sıkıntı çektim. Çünkü biz okulumuzda çok az sayıdaki kişilerle eğitim almaya alışmıştık. Bir de öğrenciler çok gürültü yapıyorlardı. Her gün başım ağrıyordu diyebilirim. Bu açılardan bazı sorunlarla karşılaştığımı söyleyebilirim.” (Ö1-E).

-“Bizim sınıfımız eğitim öğretime uygun değildi diye düşünüyorum. Eminim ki benim grubumdaki arkadaşlarım da benim gibi düşünüyorlardır. Sınıfların düzensizliği, temizliği, kıyafet ve havalandırma gibi sorunlarla mücadele ettik.” (Ö6-E).

-“Okul lavabolarının kullanılmaz hale gelmiş olması, kütüphanenin düzenli açılmaması, okul araç ve gereçlerinin yetersiz olması, sınıf ortamının fiziki durumunun eğitim öğretime elverişsiz olması ve bazı öğretmenlerin öğrencilerine karşı duyarsız davranması gibi sorunlarla karşılaştım.” (Ö8-E).

-“Girdiğimiz sınıflarda öğrenci mevcudunun fazlalığından dolayı öğrencilerle çok fazla iletişime geçemedik. Okullardaki eğitim-öğretim araçları yetersizdi.” (Ö10-E).

-“Bu uygulamada gitmiş olduğumuz okulun öğrenci disiplini, sınıfların kalabalık olması çok sorun yarattı. Okulun laboratuvar ve bilgisayar sınıflarının yetersiz oluşu da çok büyük bir sorundu.” (Ö14-E).

-“Uygulamada ki sorunların en başında sınıfın pek hijyenik olmayışı, sınıfın kokması ciddi problemdi.” (Ö27-E).

-“Okul idaresi bazı sorunlara karşı kayıtsız kalmaktaydı. Öğrenciler çevre kirliliği konusunda fazla bilgilendirilmemekteydi.” (Ö33-E).

-“Okulun temizliği çok iyi sağlanamıyordu. Bazı öğrencilerin derse olan ilgileri yok denecek kadar azdı.” (Ö36-K).

-“Ders öğretmenin çocuklara karşı tutumu hoş değildi. Öğrencilerin yaramazlıkları çileden çıkarıyordu. Girdiğimiz sınıflarda öğrenci sayısı fazla olduğu için her öğrenciyi dikkatlice izleme olanağı bulamadık. Ayrıca staj yaptığımız okulun kütüphanesinde kitap eksikliğini gördüm ve yeterli olanaklara da sahip değildi.” (Ö45-K).

-“Gittiğim okulda kütüphanenin devamlı açık olmaması, öğrencilerin kütüphaneden yararlanmaması sorundu” (Ö49-K).

-“Sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle yüksek sesin ortaya çıkması, kütüphanenin yetersizliği, ortamın kirliliği, sosyal aktivitelerin eksikliği, öğrencilerin temizliğe karşı duyarsız olması vb.” (Ö60-E).

-“Çeşitli sorunlarla karşılaştık. Sınıflar çok kokuyordu. Bu da derste bizi etkiliyordu. Öğrenciler temiz değildi.” (Ö61-E).

Öğrencilerin Uygulamaları İzleme Etkinlikleri süresince yaşadıkları sorunlardan bir diğeri de staj yaptıkları okulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerle ilgilidir. Öğrenciler, okul yönetiminin öğrenci ve çalışanlarla iyi bir iletişim içinde bulunmadığı, öğretmenlerin öğrencilere iyi örnek olmadıkları ve derslere fazla önem göstermedikleri gibi konularda şikâyetçi olduklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra araç-gereç yetersizliği ve öğrencilere kötü davranma gibi sorunlarla karşılaştıklarını belirten öğrenciler de bulunmaktadır. Bu çerçevede dile getirilen öğrenci görüşleri şöyledir;

-“Sınıfta araç-gereçlerin eksikliğiyle ilgili sorunlarla ve öğretmen-öğrenci; öğrenci-öğrenci arasında bazı sorunlarla karşılaştığımızı söyleyebilirim. Ayrıca okulda idarenin öğrenciyle ilişkisi, öğretmenin, hademelerin ilişkisi çok olumsuzdu.” (Ö5-E).

Turkish Studies

-“Okul lavabolarının kullanılmaz hale gelmiş olması, kütüphanenin düzenli açılmaması, okul araç ve gereçlerinin yetersiz olması, sınıf ortamının fiziki durumu eğitim öğretime elverişsiz olması ve bazı öğretmenlerin öğrencilerine karşı duyarsız davranması gibi sorunlarla karşılaştım” (Ö8-E).

-“Okuldaki fiziki çevre yetersizdi ve öğrencilere olan ilgi azdı.” (Ö9-E).

-“Öğretmenlerin kötü örnek (sigara gibi) olduğu ve küçük öğrencilere karşı aşırı şiddet uygulandığını gördüm. Çocuklara ahlaki eğitim, sınavlara hazırlık gibi destek verilmiyor. Öğrenci kendi haline bırakılıyor. Öğrencilere yönelik bir sosyal etkinlik yok. Her şey baştan savma yapılıyor.” (Ö11-E).

-“Sınıf gürültülü olduğu için derslere fazla ilgi gösterilmemesi. Öğretmenlerin öğrencilerin karşısında tenefüslerde sigara içerek kötü örnek olmalarıdır.” (Ö13-E).

-“Okul öğretmenlerinin haksız yere öğrencilere şiddet uygulaması sorunuyla karşılaştık. Ayrıca öğrenciler ders sırasında öğretmeni ciddiye almayıp yanlış davranışlarda da bulunabiliyorlardı.” (Ö31-K).

-“Beni en çok üzen öğretmenin öğrencilerini dövmesi oldu. Hangi devirde yaşıyoruz, dayakla uslanani gördük mü hiç? Bizim öğretmenin bu tutum ve davranışı beni öğretmenlik mesleğinden soğuttu.” (Ö32-E).

-“Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutumları pek olumlu değildi. Öğrenciler derslerde pek rahat davranmadılar. Öğretmen davranışlarında samimi değildi.” (Ö47-E).

-“Öğrencilerin çok haylaz olmaları ve öğretmene karşı saygısız olmalarıydı. İdareciler ve öğretmenler de öğrencilerin saygısızlığı karşısında çok ilgisizdi.” (Ö50-E).

-“Öğrenci ve öğretmen ilişkilerinde yaşanan olumsuzluklar ve öğrencilerin derse katılımındaki isteksizlik gibi sorunlarla karşılaştım.” (Ö51-E).

-“Bazı öğretmenlerin sorunu şiddetle çözdüğünü gördüm. Ayrıca bazı öğrencilerin de aşırı sorumsuz olduklarını gördüm.” (Ö52-E).

-“Herhangi önemli bir sorunla karşılaşmadım. Birkaç öğretmen öğrenciye şiddet uyguladı. Bence bu bir sorundu. Hala okullarda öğrenciye şiddet uygulanıyor.” (Ö58-E).

Uygulamaları İzleme Etkinliklerinde öğrenciler çok az olarak kendilerinden kaynaklanan sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Buna ilişkin öğrenci görüşleri aşağıda sunulmaktadır:

-“Sınıflar çok kalabalık olduğu için biraz sıkıntı çektim. Çünkü biz okulumuzda çok az sayıdaki kişilerle eğitim almaya alışmıştık. Bir de öğrenciler tarafından çok gürültü yapılıyor. Her gün başım ağrıyordu diyebilirim. Bu açılardan bazı sorunlarla karşılaştığımı söyleyebilirim” (Ö1-E).

-“İlköğretim düzeyindeki çocuklarla staj çalışması yaptığımız için onlarla iyi anlaşamadık. Çok konuşuyorlardı.” (Ö3-E).

-“İzlerken öğretmenlerle nasıl davranılması gerektiğini insan bazen unutupuyor. Mesela öğretmen bazen soru sorarken hemen o soruya cevap vermek istiyordum. İzlerken sınıf ortamının kokusu beni rahatsız etti.” (Ö19-E).

-“Uygulamaları izleme etkinliğinde bir takım sorunlarla karşılaştım. Mesela öğrenci ile sağlıklı bir diyalog kuramadım. Sanki ben orada öğrenci gibi hareket ettim.” (Ö20-E).

-“Çocuklar küçük olduğu için, hepsi üzerimize atlıyordu. Ama bu hoşuma gitti Yanında oturmamız için bizi adeta çekiyorlardı. Bu sorun değil ama yine de yoruldu.” (Ö56-E).

Turkish Studies

Uygulamaları İzleme Etkinliklerinde herhangi bir sorun yaşamadığını belirten öğrenciler de olmuştur. Bu çerçevede belirlenen öğrenci görüşleri şöyledir:

-“Öğrenciler küçük yaşta olduklarından bizi gördüklerinde bize bir abi değil de öğretmen gözüyle baktılar. Uygulama etkinliğinde hiçbir sorunla karşılaşmadığımı söyleyebilirim.” (Ö2-E).

-“Karşılaştığım bir sorun olmadı.” (Ö21-E).

-“Pek bir sorunla karşılaştığım söylenemez. Zaten öğrencileri zapt etmek zor oldu. Yine de pek sorun yaşamadığım için stajımız güzel geçti diyebilirim.” (Ö46-K).

-“Sınıflarda ciddi sorunlarla karşılaşmadık.” (Ö53-E).

-“Sorunlarla fazla karşılaşmadım. Benim için eğlenceli geçti. Öğrencilerle de pek sorun yaşamadım. Gayet iyi anlaştık.” (Ö55-E).

-“Herhangi bir sorunla karşılaşmadım. Gayet zevkli ve eğlenceliydi.” (Ö64-E).

-“Hiçbir sorunla karşılaşmadım. Gayet güzel geçti.” (Ö73-E).

Çizelge 4: Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Bakışlarındaki Etkilerine İlişkin Görüşler

Öğretmenlik mesleğine bakış açımı olumlu etkiledi	f
1. Öğretmenlik mesleğinin güzelliklerini fark etmemi sağladı.	7
2. Çocuklara bir şey öğretmenin hazzını yaşadım.	3
3. Öğretmenlik mesleğini sevdim.	10
4. Öğretmenlik mesleğinin değerli olduğunu fark etmemi sağladı.	3
5. Öğretmenlik mesleğini yakından tanımamı sağladı.	2
6. Öğretmenlik mesleğini düşünmezken düşünmemi sağladı.	3
7. Öğretmenlik mesleğini yapabileceğimin farkına vardım.	7
8. Öğretmenlik mesleğini seçmede kararsızlık yaşarken karar vermeme sağladı.	1
9. Çocuklarla ilgilenmenin güzelliklerini gördüm.	11
Öğretmenlik mesleğine bakış açımı olumsuz etkiledi.	
1. Öğretmenlik mesleğinin zor olduğunu gördüm.	24
2. Öğretmenlik mesleğinin sıkıcı olduğunu gördüm.	6
3. Öğretmenlik mesleğinden soğuttu.	3
4. Öğretmenlik mesleğini düşünürken şuan yapamayacağımı anladım.	5
5. Öğretmenlik mesleğinin yorucu olduğunu gördüm.	3
6. Çocuklara bir şey öğretmenin zor olduğunu fark ettim.	2

Turkish Studies

7. Çocuklarla uğraşmanın zor olduğunu gördüm.	9
Öğretmenlik mesleğine bakış açımı herhangi bir şekilde etkisi olmadı.	
1. Öğretmenlik mesleğini tercih etmeyi düşünmüyordum, yine düşünmüyorum	5
1. Öğretmenlik mesleğini tercih etmeyi düşünüyordum, yine düşünüyorum.	2

Çizelge 4’te Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine bakış açılarındaki etkisine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Öğrenciler bu etkinliklerin hem olumlu hem de olumsuz etkilerinin bulunduğuna dikkat çekmektedirler. Ayrıca çok az öğrenci de etkili olmadığını belirtmektedir. Uygulamanın olumlu olduğunu ifade eden öğrencilerden bazılarının görüşleri şunlardır:

-“Bu uygulama bana çok deneyim kazandırdı. Uygulamaya katılmadan önce Türkçe öğretmenliğine gidip gitmeme konusunda kararsızdım, şimdi ise kararımı verdim. Türkçe öğretmenliğini bu uygulama sevdirdi.” (Ö2-E).

-“Bence bu etkinlik güzel bir şeydir. Öğretmenliği seviyordum ve bu etkinlikle daha çok sevmeye başladım. Çünkü insanlara bir şeyler vermenin onları eğitmenin son derece önemli olduğunu bir kez daha görerek öğrendim.” (Ö4-E).

-“Bu uygulama bana öğretmenlik mesleğinin nasıl yapılması gerektiği hakkında bilgi verdi. Bana göre olumluydu. Çünkü öğrenci öğretmenlik mesleği hakkında bilgi sahibi oluyor.” (Ö12-E).

-“Bu açıdan bana olumlu bir bakış açısı kazandırdı. Öğretmenliğe soğuk olan tarafım yumuşadı. Öğretmenliğin ne kadar zevkli olduğunu öğrendim. Öğretmenlerin toplumun aynası olduğunu öğrendim.” (Ö13-E).

-“Önceden öğretmenlik mesleğine karşı çok tepkiliydim. Şimdi tepkili bakmıyorum. Öğrencilerle uğraşmak, onlara biraz daha olsa fayda sağlamak amacıyla bence çok ilgi çekici bir meslektir.” (Ö24-K).

-“Olumluydu. Çünkü öğrencileri sevmeye başladım. Hatta şu anda karatahtaları özledim.” (Ö26-K).

-“Bu uygulama ile öğretmenlik mesleğini yapabileceğime olan inancım arttı.” (Ö36-K).

-“Olumlu etkiledi. Sınıf ortamı, öğrenci davranışları ve arkadaş ortamı beni öğretmenlik mesleğine yaklaştırdı. Öğrencilerin yoğun ilgileri ile karşılaştık. Bu beni biraz daha zorladı. Ama sonuç olarak güzeldi. Çocuklar tarafından sevmek hoşuma gitti. Beni öğretmenlik mesleğine yaklaştırdı. Önceden de tercihlerimin arasında vardı ama bu uygulama öğretmenliği sevmemi sağladı.” (Ö45-K).

-“Bu uygulamadan sonra aslında öğretmenlik mesleğini yapabileceğimin farkına vardım.” (Ö48-K).

-“Önceden öğretmenlik mesleğine karşı uzaktım. Öğretmenlik mesleğini istemiyordum. Fakat bu etkinlikten sonra görüşlerim değişti. Artık öğretmenlik mesleğinin ne kadar keyifli ve güzel olduğunu biliyorum.” (Ö58-E).

Turkish Studies

-“Olumlu etkiledi. Öğretmenliği hiç düşünmezken, belki tercih edebilirim.” (Ö61-E).

-“Olumlu bir etkisi oldu. Bu uygulamadan önce öğretmenliği sevmiyordum ama bu uygulama sayesinde öğretmenliği sevdim.” (Ö71-E).

Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğretmenlik mesleğine bakış açılarını olumsuz yönde etkilediğini ifade eden öğrencilerden bazılarının görüşleri şunlardır:

-“Öncelikle öğretmenliğin ne kadar sorumluluk ve sabır gerektirdiğini yaşayarak öğrendim. Öğretmenin öğrencilerine bir soru dahi olsa öğretmek için ne kadar çabaladığını görünce öğretmenliğin kutsallığını anladım. Fakat öğretmen kadar uğraşmayan öğrenciler öğretmene haksızlık yapmakla beraber, öğretmeni yavaş yavaş mesleğinden soğutuyor. Öğretmen her gittiği sınıfta aynı konuları anlatıp aynı öğrencileri görüyor. Bu da öğretmenliğin negatif ve sıkıcı tarafıdır.” (Ö7-E).

-“Öğretmenlik mesleğinin ne kadar zor olduğunu gördüm. Öğretmenlik mesleğinin en çok olumsuz etkilerini gördüm. Onun için öğretmenlik mesleğinden biraz soğudum. Ama yine de öğretmenlik mesleğinin saygısının ve otoritesinin kaybolmadığını gördüm.” (Ö11-E).

-“Tabi ki değiştirdi. Çünkü daha önce öğretmenliği daha kolay biliyordum. Ama gerçekte sabır isteyen, sorumluluk isteyen bir meslek olduğunu anladım.” (Ö14-E).

-“Staja gidince öğretmenliğin zor bir meslek olduğu kanısına vardım. Öğretmenin sabırlı olması gerekir” (Ö21-E).

-“Uygulama öğretmenlik mesleğine bakış açımı olumsuz etkiledi. Çünkü oraya gittiğimde öğretmenlik mesleğinin zor olduğunu öğrencilerle baş edemeyeceğimi anladım.” (Ö25-E).

-“Bu uygulamadan önce öğretmenlikle ilgili çok olumlu şeyler düşünüyordum. Uygulamada gördüklerimden sonran öğretmenliği yapacağımı hiç düşünmüyorum ve yapsam bile hakkınca yapacağıma inanmıyorum. Çok zor ve zahmetli bir meslek. Olağanüstü bir sabır gerekiyor. O da bende yok. Ben o gürültüyü kaldıramam.” (Ö32-E).

-“Öğretmenliğin yüksek sabır isteyen bir meslek olduğunu anladım. Ancak çocuklarla ilgilenmenin, onlara ders dışında iyi bir ahlak eğitimi vermenin ne kadar zor olduğunu öğrendim. Ve öğretmenin sürekli kendini geliştirmesi ve yenilikçi olmasının önemini kavradım.” (Ö41-E).

-“Öğretmenliğe bakış açım pek olumlu değildi, şimdi ise tamamen olumsuz oldu. Hem emekliliğe kadar aynı konuları anlatmak çok sıkıcı, rahatsızlık verici hem de günümüz okul ortamı benim düşüncelerime, doğrularıma çok terstir.” (Ö44-K).

-“Kısmen de olsa olumsuz oldu. Öğrencilerin öğretmene karşı saygısızlığı ben etkiledi ve öğretmenlik mesleğinden soğuttu.” (Ö50-E).

-“Olumlu bir etkisi olmadı. Aksine öğretmenlikle ilgili var olan olumlu düşüncelerimi yeniden gözden geçirmem için bir fırsat oldu.” (Ö54-E).

-“Artık öğretmen olmayı istemiyorum. Staj beni öğretmenlik mesleğinden soğuttu. Ortam o kadar iyi değildi.” (Ö57-E).

-“Olumsuz etki etti. Çünkü öğrencilere karşı öğretmenlerimiz kadar sabırlı olamayacağımı anladım. Çocukları çekemem.” (Ö59-E).

-“Öğretmenlik mesleğinin çok zor bir meslek olduğunu anladım. Öğretmenliği yapabilmek için; otoriteyi sağlama, fedakâr olma, öğrenci ile iyi ilişkiler kurma, konulara hâkim olma vb gibi özelliklerin bulunması gerekir. Bir konunun birçok sınıfta anlatılması öğretmenlik

mesleğinin en zor taraflarından biri olduğundan çok sabır gerektiren bir meslektir. Öğretmenlik mesleğini stajdan önce düşünüyordum ama şimdi ise oturup yirmi kere düşünmek gerektiğini düşünüyorum. Olumlu yönü ise her öğrenci farklı bir dünya olduğu için birçok farklı dünya ile karşılaşılır.” (Ö60-E).

-“Olumlu hiçbir yanını alamadım. Öğrencilerin gürültüsü beni çok yorgun düşürüyordu. Hep ayakta ve soru soran öğrenciler geliyordu.” (Ö68-E).

Öğrencilerin bir kısmı Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğretmenlik mesleğine bakış açılarını herhangi bir şekilde etkilemediğini ifade etmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak belirlenen öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir:

-“Bakış açımı değiştirdiğini söyleyemem. Zaten öğretmenlik mesleğini istiyorum. Bu uygulama öğretmenlik mesleğinin ne kadar zor olduğunu ve çok sabır istediğini ortaya koymuştur.” (Ö5-E).

-“Öğretmenlik mesleğine olan bakış açım pek değişmedi. Çünkü bizlere sınıfta otoriteyi sağlama, ders anlatma gibi şanslar verilmedi. Biz de öğretmenliğe benzer bir şey yaşamadığımız için öğretmenlik mesleğine olan bakış açım değişmedi.” (Ö22-E).

-“Ben öğretmenliği çocukluktan beri çok seviyorum. Bu staj benim öğretmen olma isteğimi pekiştirdi.” (Ö52-E).

-“Tavrım olumsuzdu. Halen olumsuz. Mecbur kalmasam bu mesleği yapmam.” (Ö55-E).

-“Olumlu ve olumsuz bir etki yapmadı.” (Ö63-E).

-“Zaten öğretmenlik mesleğini hiç düşünmüyorum.” (Ö64-E).

-“Bakış açımı değiştirmede. Zaten öğretmenliği seviyordum.” (Ö70-E).

Öğrenciler Uygulamaları İzleme Etkinlikleri çerçevesinde gittikleri okullardaki uygulamalar ile öğretmenlik mesleğine bakış açılarının değişmediğini belirten öğrenciler de bulunmaktadır. Bunların görüşleri incelendiğinde daha önceden var olan olumlu bakış açılarının aynı yönde devam ettiği vurguladıkları görülmektedir. Ancak olumsuz bakan öğrencilerden de olumsuz bakış açılarının aynen devam ettiğini belirtenler de olmuştur. Bu durum, Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğrencilerin bir kısmının öğretmenlik mesleğine bakış açılarında herhangi bir değişikliğe yol açmadığını göstermektedir.

Çizelge 5: Anadolu Öğretmen Lisesi Programında Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin Gerekliliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Uygulama gereklidir.	f
1. Öğrencilere meslekle ilgili bilgi edinmeleri	17
2. Öğretmenlik mesleği ile ilgili ön izlenim edinme	12
3. Öğretmenlik mesleğini tanıtmalarını sağlaması	23
4. Öğretmenlik mesleğinin tercih edip etmeme konusunda karar vermesini sağlaması	10
5. Öğretmenlik mesleğinin duygusunu yaşamaları için	5
6. Öğretmenlik mesleği için öğrencilerde kendilerine olan güveni artırmak için	1

Turkish Studies

Uygulama gerekli değil	3
Uygulama sadece öğretmenlik mesleğini düşünenler için olmalıdır.	4

Çizelge 5’te Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin Anadolu Öğretmen Lisesi programında gerekliliğine ilişkin öğrenci görüşleri yer almaktadır. Görüşler incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu uygulamanın gerekli olduğunu belirttikleri görülmektedir. Uygulamanın gerekli olduğunu ifade eden öğrencilerden bazılarının görüşleri şunlardır:

-“Bu uygulama Anadolu Öğretmen Lisesi programında gerçekten ama gerçekten çok gerekli. Çünkü öğretmen yetiştiren bir kurumun bu meslekle ilgili öğrencilerini bilgilendirmesi ve bu amaçla da staja göndermesi çok gerekli olan bir uygulamadır.” (Ö1-E).

-“Bu uygulamanın zaten Anadolu Öğretmen Lisesi programında olması gerekiyor. Çünkü buradan mezun olanların büyük bir kısmı öğretmenliği tercih edecektir. Öğretmenlik konusunda bilgi edinebilmemiz için gereklidir.” (Ö2-E).

-“Kesinlikle bu uygulamalara gerek vardır. Hatta lise öğrenimi boyunca sadece bir hafta olmasını yadırgıyorum. Her sene olmasını isterdim. Eğer bu liselerden mezun olacak öğrenciler öğretmenlik için ek puan alacaksa üniversiteye yerleşmeden önce bu meslek hakkında bilgi ve izlenim sahibi olmalı ve ona göre kararını vermelidir.” (Ö7-E).

-“Bence bu uygulamaya devam edilmelidir. Çünkü Anadolu Öğretmen Lisesinde okuyan birisi öğretmenliğin tadını bir hafta bile olsa tatmalıdır. Ama bu uygulamanın bir hafta ile sınırlandırılmasından hiç hoşnut olmadım. Keşke iki veya üç hafta olsaydı.” (Ö13-E).

-“Bu uygulama gereklidir. Çünkü öğrencinin öğretmenlik mesleğine karşı olumlu ve olumsuz görüşleri oluyor. Yani bu etkinlikten sonra tercih etmesinde büyük bir etki olacaktır.” (Ö20-E).

-“Bizler bu okula geldiğimiz için bir nevi de olsa öğretmenlik mesleğini düşünmemiz anlamına gelir. Bence bu staj sonucunda öğretmenlik mesleği ile ilgili düşüncelerimiz netleşti. Bence çok uygun bir programdır.” (Ö24-K).

-“Uygulama olması gerekir. Hatta uygulama süresinin arttırılması sonucunda öğrenciler öğretmenlik mesleği hakkında daha bilinçli olurlar. Bu uygulama sonucunda öğrenciler öğretmenlik mesleğini yapabileceğini veya yapamayacağını anlarlar. Bundan dolayı süre uzatılmalıdır.” (Ö30-E).

-“Bu uygulama son derece gereklidir. Bu uygulama sayesinde öğretmenlik mesleğinin artı ve eksilerini yakından görme imkânımız oldu.” (Ö41-E).

-“Programda gerekli bir etkinliktir. Çünkü bu tür liselerin amacı topluma öğretmen yetiştirmek olduğu için öğrencilerin okul ortamını görmeleri ve psikolojiyi yaşamaları açısından gereklidir.” (Ö47-E).

-“Bu uygulama öğretmen olacak öğrenci adaylarının öğretmenlik mesleğini öğrenmesi için yararlı ve gereklidir.” (Ö51-E).

-“Bu uygulama gerekli. Öğrencilerin başka sınıflar görerek birkaç günlüğüne de olsa öğretmenlik için kendilerine olan güvenlerinin artmasını sağladı.” (Ö61-E).

-“Gerekli olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğinde kararsız kalmamaları için iyi bir program olduğunu düşünüyorum.” (Ö68-E).

-“Kesinlikle gereklidir. Çünkü Anadolu Öğretmen Lisesindeyiz ama öğretmenlikle hiçbir alakamız yoktu. Bu staj sayesinde öğretmenlik mesleğini tanıdım.” (Ö70-E).

Öğrenciler önemli oranda Uygulamaları İzleme Etkinliklerini gerekli ve yararlı bulmaktadırlar. Bunun öğretmen yetiştirmeye kaynaklık eden bir okul öğrencilerini mesleğe hazırlamada önemli bir aşama olduğu vurgulanmaktadır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin uygulama boyutunda bilgi sahibi olmayı sağlaması açısından etkili olacağı ifade edilmiştir. Uygulamanın sadece öğretmenlik mesleğini düşünenlere yönelik olması yönünde görüşler belirten öğrenciler de olmuştur. Bu konu ile ilgili olarak öğrenciler şunları ifade etmişlerdir:

-“Bence gereklidir. Bütün öğrenciler için değil sadece öğretmen olmak isteyen öğrencilerin bu etkinliklerden faydalanmaları gerektiğini düşünüyorum.” (Ö19-E).

-“Öğretmenlikle ilgilenmeyen öğrenciler için gereksiz, ilgilenen öğrenciler için iyi bir tecrübedir.” (Ö40-K).

-“Öğretmenliği düşünenler için gereklidir. Ama düşünmeyenlerin de bu programa tabi tutulmasını saçma buluyorum.” (Ö31-K).

-“Öğretmen olmak isteyenler için verimli bir uygulamadır.” (Ö55-E).

Uygulamayı gereksiz gören öğrenciler de bulunmaktadır. Bu yöndeki öğrenci görüşleri şöyledir:

-“Uygulama gerekli değildir.” (Ö16-E).

-“Anadolu Öğretmen Lisesi programında olmasına bence hiç gerek yoktu.” (Ö23-E).

-“Olmazsa da olur. Zaten okulda hocalarımızı görüyoruz.” (Ö57-E).

Çizelge 6: Uygulamaları İzleme Etkinlikleri Sonucunda Öğretmenlik Mesleğinin Kendilerine Uygunluğuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğretmenlik mesleğinin uygun olduğunu fark ettim. Çünkü;	f
1. Öğretmenlik mesleğinin kendime yakıştırdım.	1
2.Çocuklara bir şey öğretmekten çok zevk aldım.	5
3. Öğretmenlik mesleğini sevdiğimi fark ettim.	5
4.Çocuklarla vakit geçirmenin güzel olduğunu gördüm.	5
5. Öğretmenlik mesleğini yapabileceğimi anladım.	24
6.Sınıf içinde ders anlatmak çok güzel.	4
7.Çocuklarla iyi iletişim kuruyorum.	2
Öğretmenlik mesleğinin bana uygun olmadığını fark ettim. Çünkü;	
1. Öğretmenlik mesleği çok sabır istiyor ama o sabır bende yok.	18

2. Sürekli aynı konuları anlatmak çok sıkıcı.	5
3.Çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanmıyorum.	6
4.Öğretmenlik mesleği zor ve sıkıcı.	3
5.Öğrencileri çok gürültü yapmaktadırlar.	1
6.Öğretmenlik mesleğini sevmiyorum.	1
7.Çocuklarla iyi anlaşamıyorum.	1
8.Öğretmenlik mesleğini yapamayacağımı fark ettim.	14

Çizelge 6'da Uygulamaları İzleme Etkinliklerinde yapılan gözlemler sonucunda, öğretmenlik mesleğinin kendilerine uygunluğuna ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde hem uygun hem de uygun bulmayan görüşlerin olduğu görülmektedir. Öğretmenlik mesleğini kendilerine uygun bulan öğrencilerden bazılarının görüşleri şunlardır:

-“Uygulama izleme etkinliğinde yaptığım gözlemlerim sonucunda, öğretmenlik mesleğinin bana uygun bir meslek olduğu kanısına vardım. İleride belki bu mesleği seçebileceğim için bu açıdan şanslı sayıyorum kendimi.” (Ö1-E).

-“Dediğim gibi bu uygulama bana öğretmenlik mesleğini sevdirdi. Kendime yakıştırdım. Öğretmenliğin zor bir meslek olmadığını, öğrencileri seversek her şeyin en iyi bir şekilde devam edebileceğini kavradım.” (Ö2-E).

-“Ben bir şeyler öğretmeyi sevdiğim için bu uygulamada öğrencilere bir şeyler öğretmenin ne kadar güzel olduğunu gördüm. Ve içimde yatan öğretmenlik duygumu dışarı çıkardım.” (Ö3-E).

-“Öğretmenlik mesleği bana uyuyor. Çünkü benim içimden her zaman birilerine bir şeyler öğretmek gelir. Küçük çocukları çok seviyorum. Bu da beni öğretmenliğe itiyor.” (Ö13-E).

-“Bana uygun bir meslek olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrencilerle ilgilenip onlara bir şeyler öğretebilmenin zevkli olduğunu düşünüyorum.” (Ö34-K).

-“Gelecek oluşturma anlamında etkili meslek olduğunu gördüm. Bundan dolayı öğretmenlik mesleği bana uygun geldi.” (Ö42-E).

-“Öğretmenliği seviyorum. Öğrencilere bilgi aktarabilecek kapasiteye sahibim ve bu stajda bunu gördüm.” (Ö52-E).

-“Bence öğretmenlik mesleği bana uygundur. Çünkü staj yaptığım süre içerisinde çok keyifli dakikalar geçirdim. Çok güzel bir uygulamaydı.” (Ö58-E).

Öğretmenlik mesleğini kendilerine uygun bulmayan öğrencilerden bazılarının görüşleri ise şunlardır:

-“Öğretmenlik mesleği kutsal, sabır isteyen ve zor bir meslekmiş. Ayrıca da bana uygun bir meslek değilmiş. Nedenlerine gelince, ben çok fazla sabırlı biri olmadığım için aniden parlayabiliyorum. Bu da öğretmenlik mesleğine aykırı bir davranıştır. Ayrıca her gün aynı konuları anlatıp, aynı şeyleri tekrar etmek çok sıkıcıdır. Hele bir de kötü bir öğretmen olduğumu düşününce bütün öğrencilerime zarar vereceğim için öğretmen olmamak en iyisi. Tabi ki benim için.” (Ö7-E).

Turkish Studies

-“Öğretmenliğin sabır ve sabır isteyen bir meslek olduğunu gördük. Bu özelliklerin de bende olduğunu söyleyemem.” (Ö10-E).

-“Bu mesleğin bana uygunluğu konusunda olumsuz şeyler söyleyeceğim. Çünkü öğrenciyle, idareyle baş edecek kadar sabrım yok.” (Ö14-E).

“Öğretmenlik büyük sabır ister. Kendimi sabırlı olarak görmüyorum. Onun için öğrencilerin tutumlarına karşı hoşgörülü olup, görmezlikten gelemem. Öğrencilerin gürültüleri benim başımı ağrıtır. Başım ağrıyınca da sinirli olurum. Öğrencilere karşı verimli olacağımı düşünmüyorum.” (Ö18-K).

-“Ben pek konuşmadığımı için öğretmenliğin bana göre olmadığını düşünüyorum. Uygulamada öğrencilere bir şeyler anlattığımda kendimi çok yabancı hissediyorum.” (Ö27-E).

-“Uygun değil. Mecbur kalmazsam öğretmenlik yapmam. Çok sabır isteyen bir meslektir. Ben pek sabırlı değilim.” (Ö40-K).

-“Öğretmenlik mesleği bana uygun değil. Çünkü çocuklarla vakit geçirmeyi sevmiyorum.” (Ö47-E).

-“Öğretmenlik mesleğinin bana uygun olmadığına karar verdim. Çünkü çok sabır gerektiriyor. Ve ben de bu sabrı kendimde bulamıyorum.” (Ö54-E).

-“Pek uygun olmadığını tespit ettim. Çünkü öğretmenlik mesleğinde sabır söz konusudur. Ama sabır bende yok.” (Ö59-E).

-“Bana uygun olduğunu önceden de biliyordum. Bunu görerek biraz daha emin oldum” (Ö75-E).

Öğrenci görüşlerinden de anlaşıldığı gibi öğretmenliğin sabır gerektiren bir meslek olduğu ifade edilmekte ve bu durumun bazı öğrenciler için gelecekte bu mesleği yürütmekte önemli bir sorun kaynağı olduğu görülmektedir. Ayrıca, her gün derslerde benzer şeylerin tekrar edilmesinin sıkıcı olduğuna vurgu yapılmakta, bunun ise kendilerine cazip gelmediği belirtilmektedir. Bu yöndeki öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğretmenliğin özellikle sabır gerektiren bir meslek olduğu vurgulanmakta ve bu yönünün kendilerini zorlayacağı belirtilmektedir.

Çizelge 7: Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin Etkili Bir Biçimde Yerine Getirilmesine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öneriler	f
Uygulama süresi uzatılmalı.	54
Öğrenciler sınıf içinde aktif olmalı.	26
Her öğrenci farklı birden fazla öğretmenleri izlemeli.	8
9,10 ve 12 sınıflarda da staj yapılmalı.	2
Farklı okullarda staj gidilmeli.	3

Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin daha etkili olabilmesi için öğrencilerin sunduğu önerilerden bazıları şunlardır:

Turkish Studies

-“Bence sadece dersi dinleme ve izleme olmamalı; aynı zamanda öğrenci bir öğretmen gibi ders de anlatsa çok iyi olur. Bir de uygulamanın süresi çok ama çok canımı sıktı. Az, çünkü insan tam alışmışken hemen bitiriyor. Bir ay kadar olsaydı çok iyi olurdu bence.” (Ö1-E).

-“Bu uygulamada bana göre eksik bazı kısımlar vardır. Mesela öğrencilerin ders anlatması zorunlu kılınp, öğretmen gibi hissetmesi sağlanabilir. Bu sayede uzaktan değil, öğretmenliği yaşayarak öğrenebilirdi. O zamanda öğretmenlik hakkında görüşleri daha belirgin olup, kararı daha kesin olurdu. Ayrı bir hususta uygulamanın süresinin bence 4 sene boyunca yalnızca bir hafta olması yeterli değildir. Her sene olması daha iyi olurdu” (Ö7-E).

-“Süresi bence en az üç hafta olmalı. Çünkü her hafta öğrenciler farklı okullara giderse farklı farklı öğrencileri görür. Bu da öğrencilerde meslekle ilgili birikimi sağlar.” (Ö11-E).

-“Bence bir hafta yerine daha uzun bir süre olmalıdır. Grupların tek bir öğretmene değil de birkaç öğretmene verilmesi gerekir. Örneğin, bir öğrenci hep aynı öğretmen ile derse girerse o dersten bir müddet sonra soğuyabilir.” (Ö13-E).

-“Öğrencilerin bir hafta boyunca bir öğretmeni değil birden fazla öğretmeni izlemesi daha iyi olur.” (Ö21-E).

-“Öğrencilere yani bizlere ders anlattırılmalı ve sadece tek öğretmenle değil de tüm öğretmenlerin derslerine girme imkânı sağlanmalıdır. Daha uzun sürmelidir.” (Ö34-K).

-“Sadece bir okulla sınırlı olmayıp birden fazla okulda staja gidilmelidir. Bir de öğrencilerin ders anlatmaması, öğrenci psikolojisinden kurtulmamasına neden oluyor. Kendimi tam olarak oranın içinde göremedim.” (Ö35-E).

-“Öğrencilerin aktif bir şekilde derse katılmaları sağlanmalıdır. Ayrıca staj süresi iki haftaya çıkarılmalıdır.” (Ö54-E).

-“Öğrenciler de ders anlatırsa ve etkinliğin süresi daha uzun olursa, daha etkili bir biçimde yerine getirilir.” (Ö71-E).

Öğrenciler Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin daha etkili sonuçlar verebilmesi ve amaca ulaşılabilmesi için sürenin biraz daha uzun tutulması, kendilerinin de ders anlatmaları ve farklı okul ile öğretmenlerin derslerine girmelerinin sağlanması gerektiğini vurgulamaktalar. Bunun yanı sıra kırsal kesimdeki okullara gitmenin kendileri için yararlı olacağını ifade eden öğrenciler de bulunmaktadır. Böylece Uygulamaları İzleme Etkinlikleri ile mesleği daha iyi tanıyabileceklerini düşünmektedirler.

Öğrencilerin Uygulamaları İzleme etkinliklerine giden öğrencilerin uygulama başlamadan önce ve uygulamayı tamamladıktan sonraki tutumlarına ilişkin eşli gruplar t testi sonuçları Çizelge 8’de görülmektedir.

Çizelge 8: Uygulama öncesi ve uygulama sonrası öğrenci tutumlarına ilişkin eşli gruplar t testi sonuçları

Uygulama	n	\bar{X}	ss	sd	t	p
Uygulama Öncesi	80	3,46	0,74	79	-0,571	0,569
Uygulama Sonrası	80	3,53	0,69			

Turkish Studies

Çizelge 8'deki eşli gruplar t testi sonuçlarına bakıldığında Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin uygulama öncesi ile tutum puanları ($\bar{X} = 3,46$) ile uygulama sonrası tutum puanları ($\bar{X} = 3,53$) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmektedir. Bu bulgu Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında herhangi bir değişikliğe yol açmadığını göstermektedir. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinden önce ve sonraki tutum puanlarının aritmetik ortalamaları incelendiğinde tutum puanlarının “kısmen katılıyorrum” düzeyinde olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma ile Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine hazırlık niteliğinde yürütülen Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin etkililiğine ilişkin görüşleri ve uygulama öncesi ile uygulama sonrası öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu çerçevede Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce öğrencilere bilgilendirme hizmetinin yapılıp yapılmadığı, yapıldıysa ne tür bilgilendirmede bulunduğu, öğrencilerin bu süreçte ne tür sorunlarla karşılaştıkları, Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin gerekli olup olmadığına ilişkin öğrenci görüşleri belirlenmiştir. Benzer biçimde, Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine bakış açılarına etkisi, bu etkinlik sonucunda öğretmenlik mesleğini kendilerine uygun bulup bulmadıkları ve etkinliklerin daha etkili olabilmesi için önerilerinin neler olduğu incelenmiştir.

Araştırma ile Uygulamaları İzleme Etkinliklerine başlamadan önce öğrencilere okul tarafından gerekli bilgilendirmenin yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bilgilendirme hizmeti içinde daha çok staj esnasında uyulması gereken kurallar ve stajın uygulama aşamaları hakkında bilgilendirme yapıldığı belirlenmiştir. Bunun yanında staja gidilecek okul ve bu okullarda öğrenim gören öğrenciler hakkında bilgilendirme yapıldığı da saptanmıştır. Ayrıca stajın önemi ve öğretmenlik mesleğine ilişkin düşüncelerine etkisine de değinildiği sonucuna ulaşılmıştır. Uygulamaları İzleme Etkinlikleri ile ilgili olarak öğrencilere gerekli bilgilendirme yapıldığı söylenebilir.

Uygulamaları İzleme Etkinliklerinde öğrencilerin çoğunluğun sorun yaşadığı saptanmıştır. Öğrencilerin en çok yaşadıkları sorunun staj yaptıkları okulda öğrenim gören öğrencilerden ve okulların fiziksel yetersizliklerinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin bu okulları kendi okulundaki öğrenci yapısı ve imkânlarla değerlendirdiğinden dolayı bu durumu sorun olarak gördükleri söylenebilir. Araştırma sonucunda ayrıca öğrencilerin staj yaptıkları okuldaki yönetici ve öğretmenlerle ilgili olarak çeşitli sorunlar yaşadıkları saptanmıştır. Uygulamaları İzleme Etkinliklerine devam eden öğrencilerin eğitim bilimleri derslerinde öğrenmiş olduğu bilgilerle uygulamadaki öğretmen davranışlarının çatıştığı yönünde görüşler elde edilmiştir.

Alan yazında da benzer sonuçların elde edildiği araştırmalar bulunmaktadır. Nitekim Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt'un (2007) çalışmasında uygulama okulu ile yetersiz arasındaki koordinasyonun bulunduğu, okul idarecileri ile iletişim sorunu yaşandığı ve bazı uygulama öğretmenlerinin rehberlik etme becerilerinin öğretmen adayları tarafından yetersiz bulunduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca Demircan (2007) yaptığı çalışmada uygulama öğretmenlerinin, uygulama öğrencilerine yönelik olarak onları derse katabilecek; okul yaşantısına ısındırabilecek; katıldıkları dersi istekli sürdürmelerini sağlayabilecek her hangi bir çaba göstermedikleri ve uygulama dersini isteksizce sürdürdükleri sonucuna ulaşmıştır. Alan yazındaki bu araştırma sonuçları mevcut araştırmanın bu yöndeki sonuçları ile örtüşmekte ve birbirini desteklemektedir.

Anadolu Öğretmen Liselerinde öğrenim gören öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğretmenlik mesleğine yönelmesi beklenir. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin bir amacı da öğrencileri öğretmenlik mesleğine yönlendirmektir. Fakat bu amaca ulaşmada istenilen düzeyde

ulaşmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin bir kısmı Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğretmenlik mesleğine bakış açılarını olumlu etkilediklerini belirtirken, bir kısmı da mesleğin zorluklarını görünce bakış açılarının olumsuz etkilendiğini ifade etmişlerdir. Benzer bulgu Oğuz'un (2004) çalışmasında da ortaya konmuştur. Araştırmacı öğrencilerin yaramazlıklarının ve gürültülerinin bazı öğretmen adaylarının gözlerini korkuttuğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç mevcut araştırmanın bu yöndeki sonucuyla örtüşmektedir. Bir başka çalışmada ise öğrencilerin uygulama dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleğine olan bakış açılarının değiştiği gözlenmektedir. Bu dersi almadan önce öğretmenlik mesleğinin kolay olduğunu düşünen öğrencilerin, dersi aldıktan sonra öğretmenlik mesleğinin o kadar kolay olmadığını düşündükleri görülmüştür (Özdemir ve Çanakçı, 2005).

Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin olması gerektiği yönünde görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler bu uygulama ile öğretmenlik mesleğini yakından tanıma fırsatı buldukları belirtmişlerdir. Bu bulgu Güzel ve Oral (2008) yapmış oldukları çalışmada, öğretmen adayları uygulamadaki etkinliklerin kendilerinin iyi birer öğretmen olmalarına, okulu fiziksel ve yönetsel açıdan tanımalarına, öğrencileri ve sınıf yönetimini tanımalarına imkân sağlaması açısından büyük katkıları olacağına inandıkları yönündeki araştırma sonuçları ile paralellik göstermekte ve birbirini desteklemektedir. Benzer şekilde Kudu, Özbek ve Bindak'ın (2006) araştırmasında katılımcıların tamamına yakınının okul deneyimi dersinin yararlı bir çalışma olduğunu, büyük bir kısmının ise bu uygulamalarla öğretmenlik deneyimi kazandıklarını belirttikleri görülmüştür. Ayrıca Oğuz'un (2004) çalışmasında da öğretmen adaylarının okul deneyimi dersi ile öğretmenlik mesleğini tanıma, önemini, ciddiyetini kavrama, mesleğe güdülenme, öğrencileri tanıyıp sevme, kuşkulardan ve önyargılardan kurtulma gibi avantajlar sağladığını bu nedenle bu yöndeki derslerin öğretmenlik programlarında bulunması gerektiği yönünde görüş belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt'un (2007) yapmış oldukları çalışmada, öğretmen adayları uygulama etkinliklerinin kendileri için önemli ölçüde yararlı olduğunu, kendilerini bir öğretmen gibi hissetmelerini sağladığını ve öğretmenlik mesleğine karşı düşüncelerinin olumlu yönde değiştiğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca, Ceylan ve Akkuş (2007) yapmış oldukları çalışmada, uygulamaların öğretmen adaylarının meslekî tutum ve davranışları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ulaşılan bu araştırma sonuçları eldeki araştırma sonuçları ile benzerlik göstermekte ve birbirini desteklemektedir.

Araştırma ile öğrencilerin Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin daha etkili yapılması için sürenin uzatılması, öğrencinin sınıf içinde aktif olması, birden fazla okula gidilmesi gibi öneriler sunduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuca göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bu uygulamayı sevdiği ve benimsediği söylenebilir. Bu durum Gömleksiz ve Cüro'nun (2012) çalışmasında Anadolu Öğretmen Liselerinin öğretmen yetiştirmeye iyi bir kaynak oluşturması açısından staj sürelerinin uzatılması, uygulamaya dönük etkinliklerin artırılması yönünde elde ettikleri sonuç ile örtüşmektedir.

Araştırma sonucunda Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında herhangi bir değişikliğe yol açmadığı belirlenmiştir. Benzer sonuç, Gerek'in (2006) yapmış olduğu çalışmada da ortaya konmuştur. Araştırmacı Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmede etkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır. Alan yazındaki bu araştırma sonucu mevcut araştırma sonucu ile paralellik göstermekte ve birbirini desteklemektedir. Ayrıca araştırma ile öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinin yüksek olduğu ve olumlu tutum taşıdıkları sonucuna da ulaşılmıştır. Gülecan, Cüro ve Semerci'nin (2008) yaptıkları çalışmada da benzer nitelikte bir

sonuç elde edilmiştir. Bu sonuç mevcut araştırmannın bu yöndeki sonucu ile örtüşmekte ve birbirini desteklemektedir.

ÖNERİLER

Araştırma ile elde edilen bulgular çerçevesinde aşağıdaki önerilerde bulunmaktadır:

1. Uygulama İzleme Etkinliklerinin önemi ve öğretmenlik mesleği ile ilgili düşüncelerine etkisi hakkında da öğrenciler bilgilendirilmelidir.
2. Uygulama İzleme Etkinliklerinin yapılacağı okullardaki görev yapan yönetici ve öğretmenlere de gerekli bilgilendirme yapılmalıdır.
3. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin yapılacağı okulların iyi seçilmesi ve mümkün oldukça fiziksel yetersizliklerin çok olmadığı okullarda bu etkinlik yürütülmelidir.
4. Uygulamaları İzleme Etkinliklerinin yürütüldüğü okullarda sürekli olarak öğretmen ve yöneticiler görüşülerek öğrencilere iyi model olmaları konusunda hatırlatma yapılmalıdır.
5. Uygulama İzleme Etkinlikleri 10 ve 12 sınıfların da programında yer almalıdır.
6. Uygulama İzleme Etkinliklerinin süresi uzatılmalıdır.
7. Uygulama İzleme Etkinliklerinin farklı okullarda yapılmasına imkân tanınmalıdır.
8. Uygulama İzleme Etkinliklerinde öğrencilerin farklı branşlardaki öğretmenleri izlemeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, A. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Etkinliklerini Düzenleme ve Gerçekleştirme Çabalarında Zorlanma Düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 89-110.
- AKÜZÜM, C. (2006). *Öğretmen Yetiştirme Geleneğinin Güncel Duruşuna İlişkin Öğretmen/ Öğretim Elemanı Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- AYDIN, S., Selçuk, A. ve Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen Adaylarının “Okul Deneyimi II” Dersine İlişkin Görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75–90.
- BİNBAŞIOĞLU, C. (1995). *Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi.
- CRESWELL, J. W., Plano Clark, V. L., Gutmann, M. L. ve Hanson, W. E. (2003). Advanced Mixed Methods Research Design, Abbas Tashakkori and Charles Teddlie (Ed.), *Hand Book of Mixed Methods: Social & Behavioral Research* içinde (s.209-240), California: SAGE Publications Inc.
- CRESWELL, J. W.ve Plano Clark, V. L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. (2nd Edition). California: SAGE Publications Inc.
- CEYLAN, T. ve Akkuş, Z. (2007). Okul Deneyimi II Uygulamalarının Öğretmen Adayları Üzerinde Yarattığı Davranış Değişiklikleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 213-226.

- ÇELİKTE, M., ŞANAL, M. ve YENİ, Y. (2005), Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- DEMİRCAN, C. (2007). Okul Deneyimi II Dersine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 119-132.
- DEMİREL, Ö. (2006). *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- ERDEN, M. (2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- GELEN, İ. ve ÖZER, B. (2008). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri Hakkında Öğretmen Adayları ve Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 39-55.
- GELİŞLİ, Y. (2000). Anadolu Öğretmen Liselerinin Kuruluşu ve Gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 146. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/146/gelisli.htm>. 15.05.2011 tarihinde genel ağdan alınmıştır.
- GEREK, R. (2006). *Düziçi Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- GÖMLEKSİZ, M. N. ve CÜRO, E. (2012). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine Yönelik Tutum ve Görüşleri. *Journal of Turkish Studies*, 7(3), 1229-1257.
- GÜLEÇEN, S., CÜRO, E. ve SEMERCİ, N. (2008). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 139-157.
- GÜZEL, H. ve ORAL, İ. (2008) S.Ü. Eğitim Fakültesi OFMAE Bölümü Öğrencilerinin Okul Deneyimi Etkinlikleri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 249-261.
- KARACAOĞLU, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 70-97.
- KAPTAN, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve Gözlem Teknikleri*. Ankara: Tekışık A.Ş. Web Ofset Tesisleri.
- KORKMAZ, G. (2009). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Yaşam Kalitesini Algılama Düzeyleri ve Mesleki Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- KUDU, M., ÖZBEK, R. ve BİNDİK, R. (2006). Okul Deneyimi Uygulamasına İlişkin Öğrenci Algıları (Dicle Üniversitesi Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 99-109.
- MEB. (1987). Milli Eğitim Temel Kanunu İl İlköğretim ve Eğitim Kanunu. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (2007). Anadolu Öğretmen Liseleri Öğrencilerinin Uygulamaları İzleme Etkinlikleri Yönergesi.
- MEB. (2011). Anadolu Öğretmen Lisesi Yönetmeliği. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/158.html>. 01.06.2011 tarihinde genel ağdan indirilmiştir.

- OĞUZ, A. (2004). Okul Deneyimi I Dersinin Öğretmen Adayları Üzerindeki Etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 141–162.
- ÖZDEMİR, A.S. ve ÇANAKÇI, O. (2005). Okul Deneyimi I Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretim-Öğrenme Kavramlarına ve Öğretmen-Öğrenci Rollerine Bakış Açıları Üzerindeki Etkileri. *İlköğretim-Online*, 4(1), 73–80.
- ÖZKAN, H., ALBAYRAK, M. ve BERBER, K. (2005). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Okullarında Yaptıkları Öğretmenlik Uygulamasının Yetişmelerindeki Rolü, *Milli Eğitim Dergisi*. 33(168).
- SEMERCİ, Ç. (1999). Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum Ölçeği. *Eğitim ve Bilim*, 23(111), 51–55.
- ŞAHİN, A. E. (2004). Meslek ve Öğretmenlik. (Ed. Veysel Sönmez). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, (s.261-306), Ankara: Anı Yayıncılık.
- ŞİŞMAN, M. ve ACAT, M. B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 235-250.
- YENİLMEZ, K. ve ERSOY, M. (2008) *Eğitimde Bilgi Ve İletişim Teknolojilerini Kullanmanın Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri İçerisindeki Yeri*, ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/109.doc 11.05. 2011 tarihinde genel ağdan indirilmiştir.
- YILDIZ, R. (2006). *İlköğretim Kurumlarındaki Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yeterliliklerini Kazanmaları Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Van.